

Vuorovaikutusraportti

Töölön ala-aste

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus

Diaarinumero HEL 2023-009315
Projektinumero 0000010
ProjectWise-numero 4564_11

Vuorovaikutusraportti

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavaratkaisun valmisteluai-
kana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä
vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin. Vuorovaikutusraporttia täydennet-
tään kaavaprosessin edetessä.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluai-
kana saaduista kannanotoista, mielipi-
teistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kir-
jaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

Päiväty: 19.8.2024, täydennetty 14.1.2025

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman esilläolo (MRL 63 §): 20.11.2023–
11.12.2023

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §): 19.8.2024–17.9.2024

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman aineiston esilläolo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman aineisto oli esillä 20.11.2023–11.12.2023. Lisäksi järjestettiin:

- Asukastilaisuus 22.11.2023

OAS-aineistosta saapuneet mielipiteet

Kirjallisia mielipiteitä saapui 4 kpl.

Osallisten mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat uudisrakennuksen korkeuteen, julkisivuihin, rakennuksen muotoon, pihan kokoon ja vehreyteen.

Mielipiteissä esitetyt asiat on huomioitu kaavan tavoitteet huomioiden. Uudisrakennuksen korkeus on määrätty yksikerroksiseksi, arkkitehtuuri tulee sovittaa arvokkaaseen kaupunkikuvaan, tontin vehreyttä edistää viherkerrointyökalun käyttö, Töölönkadun katuvehreyden säilyminen varmistetaan määräämällä tontin reunaan istutettava ja tarvittaessa uudistettava puurivi.

Vastineet OAS-aineistoa koskeviin mielipiteisiin

Vastineet mielipiteisiin on laadittu aihepiireittäin.

Purkaminen

Mielipiteissä pidettiin harmillisena nykyisten piharakennusten purkamista.

Vastine

Kaavaratkaisun lähtökohtana on KASKOn (kasvatuksen ja koulutuksen toimialan) tarpeet. Nykyisten kahden erillisen ja toinen kahdessa tasossa olevan rakennusten säilyttämisestä on keskusteltu Tilapalveluiden (kaupungin tilojen hallinnoivan tahon) ja opetuksen järjestävän tahon kanssa. Erilliset piharakennukset eivät palvele opetustoiminnan tarpeita riittävästi pienten kokojensa ja osin esteellisyyden takia.

Tilapalvelut ja KASKO ovat ennen kaavoitusprosessin aloittamista tutkineet erilaisia vaihtoehtoja, kuten nykyisen rakennuksen korottamista ja laajentamista tai erilaisia massojen sijoittamista pihalle, mutta useammassa vaihtoehdossa joko kustannukset, rakennussuojelu tai muut reunaehdot ovat tulleet vastaan. Kaavaratkaisu on nyt käyttäjien näkökulmasta tutkituista vaihtoehdoista paras ja se on ollut lähtökohtana kaavoitukselle.

Rakentaminen, rakennuksen korkeus ja julkisivu

Mielipiteissä toivotaan uudisrakentamisen pysyvän yksikerroksisena ja pidettiin rakentamiskorkeuksien nousemista yksikerroksista korkeammaksi huonona.

Uudisrakennuksen rappausjulkisivua pidettiin sopivana, mutta värimaailmaa tulisi sopia korttelin vanhaan murrettujen tai maanläheisten värisävyjen joukkoon. Lisäksi julkisivun aukeaminen ikkunoin ympäristöön pidettiin hyvänä, mutta pyöreiden ikkunoiden sijaan tulisi valita mieluummin kaupunkimaisia ja muuhun ympäristöön paremmin sopivia ikkunoita.

Suuremman pihan kannalta mielipiteissä ehdotettiin kaksikerroksista rakennusta. Mielipiteissä todettiin, että Töölönkatukuva kestäisi korkeamman rakennuksenkin.

Pihan käyttäjien näkökulmasta esitettiin huoli laajennuksen lasiranteiden kestävydestä ja niiden tuomasta riskistä rikkoontua pihan ollessa aktiivisesti käytössä.

Naapuritontin mielipiteissä halutaan pitää kiinteistön pihan avaruus ja avautuminen nykytilanteen mukaisena. Se edellyttäisi uudisrakennuksen rajaseinän lyhentämistä naapurirakennuksen pihanpuoleiseen seinälinjaan. Uudisrakennuksen korkeuteen otetaan kantaa kun suunnitelmissa nähdään miten naapurirakennus suhteutuu uudisrakennuksen korkeuteen. Lisäksi toivotaan, että naapurikiinteistön historiallinen arvo otetaan huomioon kaavoituksessa.

Vastine

Kaavaratkaisu ohjaa toteuttamaan uudisrakennuksen yksikerroksisena. Ratkaisun taustana on kaupunkikuvalliset tavoitteet sekä koulun tavoite olla esteetön. Uudisrakennuksen julkisivumateriaali, -värit ja aukotus ratkaistaan jatkosuunnittelussa. Uudisrakennuksen arkkitehtuuri on kuitenkin määrätty sovittamaan ympäristön arvokkaaseen kaupunkikuvaan.

Suunnittelussa pihan pienentymistä kompensoidaan parantamalla sen toimintoja. Pihasuunnittelussa panostetaan erilaisiin toiminnallisiin osioihin pihalla, kuten peli- ja tapahtuma-alueisiin, leikkivälineisiin ja vehreisiin lisääntyviin istutuksiin.

Pihan- ja rakennuksen turvallisuuteen kiinnitetään jatkosuunnittelussa huomiota.

Naapuritonttien kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä. Bertha Maria-Hemmet (päiväkodin) kanssa on käyty keskustelua nykyisen uudisrakennuksen rakennusalan perusteesta. Jotta koulun tilaohjelma voidaan täyttää ja päiväkodin etelä nurkassa olevalle puulle mahdollistetaan kasvuolosuhteet, koulun uudisrakennuksen pohjoinen julkisivu työntyy nykyisiä rakennuksia pidemmälle. Kaavaratkaisu mahdollistaa myös lyhyemmän julkisivun, mutta tilaohjelman ja pihan toiminnallisuuden kannalta päiväkodin etelänurkassa puun menestymisen mahdollistavaa kasvutilaa ei tällöin voida säilyttää.

Väljä kaavaratkaisu mahdollistaa molemmat ratkaisut ja jatkosuunnittelussa voidaan valita hankkeen ja naapurin kannalta paras ratkaisu.

Vehreys ja puut

Mielipiteissä esitettiin huolestuneita näkemyksiä tontilla olevien ja naapuripuiden säilymisestä. Suojataanko ja turvataanko nykyisten hienojen korkeiden puiden kasvu nykyisellä paikalla. Töölön alueella tapahtuneet puiden kaadot ovat kokonaisuutena harmittaneet ja Töölönkadun yleisilmeestä ollaan vehreyden näkökulmasta huolissaan. Mielipiteessä pidettiin vehreyden lisäämistavoitetta myönteisenä. Mielipiteissä todettiin myös, että jos uusia taimia istutettaisiin toivottaisiin niiden olevan mahdollisimman isokokoisia ja niiden vähimmäiskorkeudesta (esim 3-4m) määrättäisiin kaavalla.

Vehreyden lisäämiseksi pyydettiin harkitsemaan viherkaton toteuttamista uudisrakennukselle.

Vastine

Koulun piha-alueelle esitetään kaavaratkaisussa nykyisiä piharakennuksia laajempaa piharakennusta, jonka alta poistetaan kaksi nuorehkoa vaahteraa. Piharakennus on kaavan viitesuunnittelun yhteydessä sijoitettu siten, että naapuritonttien puuston säilyminen ja kasvuedellytykset turvataan. Suurikokoisen puuston säilyttäminen on ollut lähtökohtana kaavaa laatiessa ja hanketta on ohjeistettu niiden huomioon ottamisessa. Piharakennuksen toteuttamisen yhteydessä kaupungin rakennusvalvonta ohjeistaa ja valvoo puiden suojausta tarkemmalla tasolla.

Kaupunkikuvallisista syistä viherkattoa ei suunnittelussa ohjattu tutkimaan.

Pihan suuruus

Mielipiteissä huomautettiin pihan pienentymisestä yksikerroksisen rakennuksen takia.

Vastine

Kaavaratkaisun lähtökohtana on mahdollistaa koulun laajennus. Tilat-palvelu ja KASKO:n toimialan tavoitteena on toteuttaa lisättyjen koulupaikkojen tilaohjelman mukaiset tilat ja saada esteetön muuntojoustava uudisrakennus. Tämä ratkaisu johtaa pienevään pihaan. Pihan pienentymistä kompensoidaan parantamalla pihan toiminnallisuutta ja lisäämällä kasvillisuuden määrää.

kts. lisää kohdasta rakentaminen, rakennuksen korkeus ja julkisivu

Lintujen turvallisuus

Mielipiteissä esitettiin lasien käsittelyä turvalliseksi linnuille. Lisäksi pesäkolot tulisi suojella, korvata tai palauttaa.

Vastine

Rakennuksen yksityiskohdat ja materiaalivalinnat tapahtuvat jatkosuunnittelussa. Hankkeen luonne huomioiden kaavassa on määrätty rakennussuojeluun, maankäyttöön ja Töölönkadun katukuvaan vaikuttavia määräyksiä.

Kaavamääräyksillä ei ole määrätty kolopesälintujen, kuten varpusten ja terväpääskyjen pesäpaikkojen säilyttämistä, sillä lintujen pesintä rakennuksissa ei ole kaavallinen kysymys. Kaikilla lintulajeilla on luonnonsuojelulain mukaan pesimäaikainen rauhoitus, josta poikkeaminen on mahdollista vain Varsinais-Suomen ELY-keskuksen myöntämällä luonnonsuojelulain 83 § mukaisella luvalla. Linnunpesien tuhoutumisen estäminen rakentamis- ja korjaustöissä on toiminnanharjoittajan vastuulla. Pesäkolojen mahdollinen lisääminen rakennuksiin on omistajan toimivaltaan kuuluva asia.

Viranomaisten ja asiantuntijoiden kannanotot OAS-aineistosta

Kannanottoja saatiin seuraavilta viranomais- ja asiantuntijatahoilta:

- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

Kaupunginmuseo esittää koulunpäärakennusta suojeltavaksi ja merkittäväksi suojelumerkinnällä. Muissa viranomaisten kannanotoissa ei ole huomautettavaa.

Vastineet OAS-aineistoa koskeviin viranomaisten ja asiantuntijoiden kannanottoihin

Vastineet kannanottoihin on laadittu aihepiireittäin.

Kaupunginmuseon kannanotto

Kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa suunnitelmista. Koulun päärakennus tulee kaavamuutoksessa huomioida rakennussuojelumerkinnällä, joka turvaa rakennuksen kaupunkikuvallisen arvon ja arvokkaiden julkisten sisätilojen säilymisen. Kaupunginmuseo on maininnut arvokkaina sisätiloina pääporrashuoneen.

Vastine

Kaavaratkaisulla päärakennus on suojeltu sr-1 merkinnällä erityisen arvokkaana suojeltavana rakennuksena. Suojelumerkintä mahdollistaa kuitenkin ilmanvaihtokonehuoneiden ja muiden teknisten tilojen sijoittamisen katolle suojeluarvot huomioiden. Lisäksi tulevat laajennuksen päärakennukseen tulee sovittaa suojeltavaan rakennukseen. Suojeltavia arvoja on huomioitu myös siten, että tontille tuleva uudisrakennus määrätään sovitettavaksi ympäristön arvokkaaseen kaupunkikuvaan.

Yhteenvedot OAS-aineistoa koskevista tilaisuuksista

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §): 19.8.2024–17.9.2024

Muistutukset kaavaehdotuksesta

Kaavaehdotusta koskevia muistutuksia saapui 1 kpl.

Muistutuksessa huomautukset liittyivät lintujen elinoloihin ja turvallisuuteen sekä kritiikkiin vastineen sisällöstä, kaupungin organisaation eri palveluiden toimivallan ja tehtävien epäselvästä jakautumisesta.

Vastineet kaavaehdotusta koskeviin muistutuksiin

Vastineet on laadittu aihepiireittäin.

Lintujen turvallisuus

Muistutuksessa esitettiin kritiikkiä vastineen vaillinaisesta sisällöstä ja koulurakennuksen käytännön toiminnasta. Muistutuksessa halutaan täydentää vastinetta muistuttamalla että tervapääskyjen pesät on suojeltu "*myös pesintäajan ulkopuolella, eikä niitä saa poistaa pesintäajan ulkopuolellakaan ilman lupaa.*"

Muistutuksessa viitataan Luonnonsuojelulain 70 §:n , jonka mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesän vahingoittaminen on kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Tervapääsky käyttää samoja pesiä toistuvasti.

Myös rakennuksen omistajuus ja siihen liittyvä toimivalta kuten *pesäkolojen mahdollinen lisääminen rakennukseen on epäselvää.*

Lasirakenteet vaaditaan edelleen toteutettavan linnuille turvallisina ja erityisesti koulurakennuksissa.

Vastine

Asemakaavoitus vastaa Helsingin kaupungissa kaupunkisuunnittelusta ja asemakaavojen laatimisesta. Asemakaavoituksella mahdollistetaan Töölön-ala-asteen laajennuksen toteutuminen. Koulujen käytännöistä ja päivittäisestä toiminnasta vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja heidän tarpeensa huomioidaan lähtökohtaisesti kaavoituksessa. Kaupungin omista rakennuksista vastaa Rakennukset ja yleiset - alueet palvelukokonaisuus, jossa Tilat-palvelu vastaa tässä asemakaavoitusprosessissa kaupungin rakennushankkeen toteuttamisesta ja taloudellisesta tarkastelusta ja ohjauksesta. Toisin sanoen Tilat-palvelu

vastaa Helsingin kaupungissa rakennusten omistamisesta, niiden rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä siten vastaavat myös pesäkolojen käsittelystä lain mukaisesti.

Kaavamääräyksillä ei ole määrätty kolopesälintujen, kuten varpusten ja tervapääskyjen pesäpaikkojen säilyttämistä, sillä lintujen pesintä rakennuksissa ei ole kaavallinen kysymys. Luonnonsuojelulain pykälät koskien lintujen pesimistä ovat voimassa asemakaavaratkaisusta riippumatta.

Rakennuksen yksityiskohdat ja materiaalivalinnat tapahtuvat jatkosuunnittelussa. Muistutuksen sisältö on välitetty eteenpäin rakennuksen omistajalle ja Rakennusvalvontaan, joka valvoo ja ohjaa rakennushanketta ja myöntää rakennusluvan. Rakennusvalvonta on julkaissut ohjeen lintuturvallisesta rakentamisesta (7.11.2024).

Lausunnot kaavaehdotuksesta

Kaavaehdotuksen ollessa julkisesti nähtävillä lausuntoja saatiin seuraavilta viranomais- ja asiantuntijatahoilta:

- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/Kaupunginmuseo

Lausunnossa esitetty huomio kohdistui rakennuksen suojelumerkintään ja sen huojentamiseen erityisen arvokkaasta rakennuksesta (sr-1) arvokkaaksi suojeltavaksi rakennukseksi (sr-2).

Vastineet kaavaehdotusta koskeviin lausuntoihin

Vastineet on laadittu aihepiireittäin.

Suojelumerkintä

Kaupunginmuseo on arvioinut, että sr-2 suojelumerkinnän olevan riittävä kohteen arvojen vaalimiseksi tulevassa muutosvaiheessa. Kohde on rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus (erityisen arvokkaan sijaan, sr-1).

Vastine

Rakennuksen suojelumerkintä muutetaan sr-2, rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus. Rakennuksen arvokkaat sisätilat luetellaan edelleen kaavamääräyksessä.

Kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon jälkeen järjestetty vuorovaikutus

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu rakennuksen omistajan (tilat-palvelu) kanssa. Rakennuksen omistaja on lisäksi käynyt omia keskusteluita naapuritonttien kanssa .

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus**

Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58212
00099 Helsingin kaupunki

www.hel.fi